

Mešetarji z demokracijo

Odbor centrale ZZD.

K zasedanju banskega sveta

Zasedanje banskega sveta je za nami. Dnevno časopisje je prinašalo o njegovih razpravah po večini zelo skročena poročila, ki smo jih zasledovali z zanimanjem.

Naše bralce pa brez dvoma še prav poseben zanima razprava o tistem delu banovinskega proračuna, ki je namenjen banovinskemu socialnemu skrbstvu. V tej razpravi so k proračunu govorili in sestavili svoje predloge naši poznani delavski prijatelji in sodelavci banski svetniki: Arnež Peter iz Jesenic, Majeršič Janez iz Tržiča in Rozman Peter iz Maribora.

Arnež Peter je govoril o vajeniškem vprašanju. Zavzemal se je za njihovo strokovno izobrazbo in za njihovo socialno zaščito, za izboljšanje njihovega gnotnega stanja. Pokazal je na preteklost, kako je bilo tedaj preskrbljeno za vajence in na praktičnem primeru iz sodobnosti pokazal tudi smer, kako naj bi novim časom primerno uredili vzgojo in preskrbo vajencev, da bo zrastel na domači zemlji zdrav, delaven, sposoben, obrtniški in industrijski delavec in bo tako prenehala potreba zaposlitve izvežbanega tujerodnega delavstva na škodo našemu narodu. To je treba zato, da bomo končno na svoji zemlji sami gospodje, zato, da enkrat minejo časi, ko je tujec jedel naš beli kruh, nam pa še črnega manjka.

Majeršič in Rozman pa sta imela daljše govore, ki sta s splošno delavsko organizacijskega in socialnega vidika za delavstvo in za naš pokret še posebej tako tehtna, da jih bomo skušali čitateljem v posebnih zaporednih člankih prinesiti tako, da bosta vsaj po vsebini objavljena v celoti.

Mi smo našim banskim svetnikom za njihove stvarne predloge hvaležni in želimo, da bi bili v celoti čimprej izvedeni.

Za povišanje delavskih mezd

(Iz govora člana banskega sveta tov. Rozmana Petra.)

Resnično in pravo merilo narodnega blagostanja je le ono, ki pove, kako je pri nas delovni človek hranjen, kako oblečen in ali so dane dovoljne možnosti družinske preskrbe in eksistence. — Merilo pravega blagostanja delovnih množic je tudi to, koliko je tu preskrba za slučaj bolezni, onemoglosti in starosti, pa tudi brezposelnosti. In koliko sredstev imajo naši delavci za svojo izobrazbo, za strokovno in splošno, koliko se s svojo pridnostjo in delavnostjo morejo gospodarsko in socialno osamosvojiti in s tem upirati osiromašenju.

Vse to pa je mogoče ustvariti le s pravično in res narodno mezdno politiko. Mezdne in plače so vedno tisti velik in najpomembnejši činitelj, ki ustvarja boljše in slabše narodovo zdravje, in mezde so zopet tiste, ki silijo naše ljudstvo, da mora v tujino. Prav nobeni drugi vzroki se ne morejo navajati, radi katerih bi kdo hotel ven iz domovine, kakor le boljše mezde, ki jih plačujejo drugod.

Trdim, da bi pri nas lahko bilo v tem oziru mnogo boljše, kakor je. Pri nas obstoji kruta in našemu narodu najbolj krivična praksa, da se mezde odmerjajo povsem nepravilno le zgolj po suhih gospodarsko kapitalističnih vidikih, ne pa po kulturno socialnih potrebah našega slovenskega delavca. Zato pa potem imamo na eni strani milijonske vsakoletne dobičke raznih podjetij in velepodjetij, posebno onih inozemskega kapitala, na drugi strani pa vso našo vedno večjo gospodarsko in socialno revščino.

In vendar od mezde živi in se ohranja nad sto tisočev članov naše narodne skupnosti. Mezda jim je podlaga vsega gospodarskega in socialnega življenja.

Do nedavno je bila mezdna politika prepuščena v urejanju odprtemu boju de-

lavstva samega in njegovih organizacij. Šele s prihodom g. Dragiša Cvetkovića na socialno ministrstvo, se je tu pokrenilo na boljše z izdajanjem prve Uredbe o minimalnih mezdah. Velikemu razumevanju delavskih potreb s strani g. bana, je zahvaliti, da imamo pri nas za nekatere kategorije pomožnega delavstva najvišjo po zakonitih možnostih določeno minimalno mezdo, česar po drugih banovinah nimajo. Vendar je potreba, da se mezde še popravijo.

Zato naprošam ob tej priliki g. bana, da podpre akcijo naše delavske organizacije Zveze združenih delavcev:

da se naj minimalne mezde za dravsko banovino ponovno revidirajo in se naj določijo na najvišjo zakonito možnost din 3.— na uro in to enotno za vse panoge in zaposlitve nekvalificiranih pomožnih delavcev;

da se naj pri vseh javnih delih, tudi onih, financiranih iz bednostnega fonda, plačuje mezda po kolektivni pogodbi za stavbeno in gradbeno delavstvo, ki je sedaj v veljavi za dravsko banovino;

da se delavstvo, zaposleno pri vseh javnih delih, izven privatne režiije pravtako mora zavarovati pri OUZD;

da posreduje g. ban pri Osrednji vladi v Beogradu, pri pristojnih ministrstvih, zlasti to pri prometnem, da se naj mezde pomožnega delavstva zaposlenega v državi režiiji na ozemlju dravske banovine povišajo vsaj na minimalno mezdo din 3.— na uro.

da naj, predvsem državna, banovinska in občinska podjetja ne plačujejo svojih uslužbencev slabše kot privatni delodajalci.

Gospodje! Ako ne bomo znali prilagoditi naše mezdne politike stvarnim življenjskim potrebam ogromne večine naše-

ga delovnega ljudstva, tedaj so nam vsi milijoni za socialno in zdravstveno skrbstvo kot kapljica v morje.

V tem poslovnem letu stojimo v naši banovini pred važnimi tozadevnimi vprašanji: tekstilno delavstvo nima več svoje kolektivne pogodbe. Neurejeno je delovno razmerje lesnega delavstva in nebroid drugih. V tem letu bo potekla kolektivna pogodba stavbinskega delavstva. Hišno gospodinjstvo čaka in zahtevajo svoje zakonite. Poljedelci želijo prav tako mezdno ureditev in zavarovanje in končno viničarji.

Tudi glavna točka današnjega viničarskega vprašanja so predvsem mezde. Med viničarsko organizacijo ZZZ in »Vinar-skim društvom za dravsko banovino«, so se v tem letu že izvršile tozadevne ankete, ki so prinesle medsebojni sporazum. Ker pa je treba ureditev teh mezd sankcionirati oblastvenim potom, si usojam predložiti sledečo resolucijo:

Resolucija

K Uredbi o viničarskem redu z dne 20. julija 1928, je nujno potrebna še dopolnilna odredba, katera bi naj določila minimalne mezde za viničarsko delavstvo. Tozadevni osnutek, je na podlagi doseženih načelnih sporazumov ankete viničarjev in vinogradnikov v Mariboru, že izdelan in gospodu banu predložen. Zato prosim gospoda bana in vse merodajne činitelje K. banske uprave, da se s hitrim postopkom, čimprej zadovoljivo uredi to naše najbolj pereče socialno in kulturno vprašanje ter se s tem odpomore najmanj 15.000 viničarskih družin, v naših štajerskih vinorodnih krajih.

Z ureditvijo pravičnejše mezde viničarskemu delavstvu, do česar potem privatne inicijative same nikoli priti ne moremo, bodo šele ustvarjeni prvi predpogoji za večjo strokovno izobrazbo, za ljubezen do rodne zemlje, do poklica, do svojega naroda in države. Edino s tem bo mogoče najuspešnejše zaustaviti preveliki beg delovnih moči iz naše dežele v industrijska mesta, predvsem pa v inozemstvo. Ureditve tega posebnostnega socialnega problema v naši banovini bo imela najblagodejnejše učinke na naše splošno in celokupno gospodarstvo.

S tem boste g. ban storili ne le važno socialno politično, marveč tudi veliko narodno delo za utrditev patriotizma delovnega ljudstva ob naši severni meji, kjer so ravno viničarji najbolj izpostavljeni raznim vplivom tam od zunaj.

Brzjavni delavci v boju

Brzjavni delavci to so tisti, ki jih vidimo plezati po brzjavah drogih, privezovati žico in napeljavati telefon po hišah, so se organizirali pri Zvezi združenih delavcev. Namen njihov je, da si z organizacijo zboljšajo svoj mizerni položaj.

Položaj teh delavcev je res nujno potreben zboljšanja. Delo brzjavnega delavca je take narave, da je treba delavcu pri tem delu priznati brez nadaljnjega strokovno usposobljenost, to je kvalifikacijo. Jasno je, da napeljava brzjavne žice ter telefona, ni delo, ki ga zna vsakdo. Toda kljub temu je brzjavni delavec v slabšem položaju kot kakršen koli delavec, celo gradbeni delavci so v boljših življenjskih razmerah.

Plača brzjavnega delavca znaša od 24 do 33 din na dan. Samo 33 din zasluži tudi tisti delavec, ki je že trideset let pri tem delu. S tem zaslužkom mora živeti družina, ki stanuje neke doli v Kresnicah, kjer je največ teh delavcev, ali kjerkoli, živeti pa mora od tega zaslužka tudi delavec sam, ki dela danes na Bledu, čez par dni na Jesenicah, in potem zopet neke na Dolenjskem ali Štajerskem. Navedeni zaslužek zadostuje komaj za dnevno preživljanje samega delavca, ko je treba jesti po gostilnah, vsak dan drugje in iskati tudi prenočišče. S čim naj torej živi doma družina. Kje je še obleka zase in družino ter druge življenjske nujne potreščine. Pri vsem tem je še to, da je delo tako nestalno. Nekaj dni ali par tednov se delo vrši potem pa je treba zopet čakati po cele dni ali tedne, da se zopet drugje delo prične in tako izgubi marsikateri delavec vsled tega eno tretjino ali še več dnevnih šihov.

Po voški so vse do leta 1932 bile plače kolikor toliko odgovarjale. Zaslužek je znašal na dan od 45 do 55 din, pri 8 urnem delu. Leta 1932 je takratni nacionalni režim znižal plače skoraj za 100 odstotkov. Od takrat se je začelo prvo umiranje od stradanja in izčrpanosti med temi delavci. Bilo je tem huje, ker je pod prejšnjim režimom bil kredit iz Beograda za brzjavna in telefonska dela v Sloveniji zelo malenkosten. Dasi je bilo prav pošteno

(Nadaljevanje na 3. str.)

Tri važne izjave

Strokovna zveza viničarjev ZZZ zbira statistične podatke o številnem in eksistenčnem stanju viničarjev. V ta namen so se razposlale na vse občine v vinorodnih krajih tozadevne statistične pole. Od 192 vinorodnih občin je doslej odgovorilo 110 občin. Iz teh statistik je v celoti razvidno, kakšen je položaj viničarjev. Ko bomo imeli zbran celi statistični material, ga bomo v celoti objavili. Za danes se omejimo predvsem samo na tri važne izjave naših obmejnih občin, ki so podane v statističnih polah pod rubriko: splošni podatki.

1. Občina Velika (Marija Snežna) poroča: Zaslužek viničarjev je poleti 10 din s hrano, pozimi 6—8 din s hrano. Naturalni prejemki so: prosta stanovanja, deputatne zemlje po velikosti vinogradov, da si viničar zamore rediti po 2 svinji in do 2 kravi ter drva in stelja. Občina preskrbuje 7 občinskih revežev-viničarjev, ki stanejo občino letno 4.080 din. Zgoraj navedene prejemke imajo viničarji, zaposleni pri naših lastnikih in nekaj pri dvolastnikih. Večji del dvolastnikov pa plača pozimi 6—8 din brez hrane in pijače, poleti 10 din istotako brez hrane. Za škropljenje in žveplanje plačajo 15—20 din. Prejšnja leta so bili viničarji pri dvolastnikih — Nemcih dobro plačani, sedaj je pa ravno obratno ter jih ti najbolj izkoriščajo. V Nemčiji, kot je znano, so tudi za kmetijske delavce določene mezde in da bi si dvolastnik prihranil, kar mora tam več plačati, pa slabše plača našega viničarja. Na vsak način se mora nekaj ukreniti pred nastopom spomladanskih del ter se določiti minimalna mezda. Torej če naš vinogradnik plača 10 din dnevno s hrano, bo tudi dvolastnik, kateremu naša posestva največ donajajo, tudi zmogel ta izdatek. Dvolastnikov Nemcev vinogradnikov je v tej občini 27, domačinov 15.

2. Občina Jarenina poroča: V tej občini je 126 viničarskih družin, dnevni zaslužek 3—7 din, pozimi 2—5. Naturalni prejemki so: stanovanja, drva, njive, travišča za rejo živine od 2—4 glav ter oranje njiv. Občina preskrbuje 29 občinskih revežev-viničarjev, ki stanejo občino letno 35 tisoč din. V občini ima svoja vinogradska posestva 31 dvolastnikov - Nemcev. V najslabšem položaju žive vsekakor viničarji dvolastnikov - Nemcev, ker imajo po večini zelo majhen deputat iz razloga, ker Nemci izkoristijo vsak košček zemlje za vinograd ali sadonosnik in sploh za kulturo, ki »nese«, za viničarja po ostanjejo le majhne grede. Imajo sicer boljše plačo kakor viničarji pri kmetu, toda z denarjem si vsled draginje ne odpomorejo toliko kakor z deputatno zemljo. Da pa kmet ne daje višje mezde, je vzrok ta, da se sam z veliko težavo bori, ne za navadek, temveč za skromen obstoj. Viničarska mladina zato sili v mariborske tovar-

ne, od koder se bo nekoč vrnila izmozgana in bolehnata ter bo zopet v breme občine.

3. Občina Leskovec v Halozah. V tej občini je 11 viničarskih družin ter 250 vinogradov, ki merijo manj kot 1 orla ter se ti viničarji po § 1. uredbe vin. reda ne smatrajo kot viničarji. Dnevni zaslužek je 8—10 din brez hrane in nekaj slabe zemlje kot deputata. Tukajšnji viničar je nezaščiten od gospodarja, akoravno so mu pravice že z viničarskim redom zagotovljene. Viničar trpi do skrajnosti raje kakor da se toži in pravda z gospodarjem, čeravno bi kako pravdo dobil. Skratka, viničar mora biti potrpečljiv, pa akoravno je na svojih pravicah prikrajšan, sicer zgubi streho, katero pa težko dobi.

Navedel sem vse tri izjave dobesedno z namenom, da razkrijem krvaveče rane na telesu našega stanu in tudi kot resen »memento« vsem onim, ki so krivi, da se te rane širijo. Posebnih pojasnil k tem izjavam ni treba kot to, da imamo tudi tukaj v ljutomerskih vinogradih isto in še žalostnejšo sliko. Lastniki teh vinogradov

so po večini dvolastniki, ki mnogokrat niti ne vejo, koliko njihovi viničarji zaslužijo in kako živijo. Že večkrat smo poudarili, da bi se tukaj morala določiti neka meja, ki naj domačine čuva pred tujci, kar je poudaril tudi naš voditelj dr. A. Korošec lansko leto na velikem taboru pri Sv. Trojici v Sl. goricah z besedami: »Tujec naj nam bo le gost, pa ne gospod!«

Iz teh izjav je razvidno tudi to, kako skrajno teptano je delavstvo v Halozah, kjer se za svoje pravice viničar ne sme niti zganiti. Poudariti moramo, da je viničar v Halozah tako duševno strit, da je postal otopel za vsak pojav v življenju, tudi za svojo stanovsko organizacijo, ki bi v premnogih slučajih olajšala gorje.

Tovariši - viničarji! Veliko delo še je pred nami, veliko neobdelano polje, mnogo skritih, temnih globel, katerim manjka luči prave delavske zavesti, izobrazbe, plemenitega tovarštva in medsebojne nesebične pomoči. Zato, tovariši, na delo za dvig našega teptanega stanu!

K vprašanju brezposelnih podpor

Stavbinski kot vsak sezonski delavec je letošnjo zimo hudo prizadet, ker mu je bila vzeta brezposelna podpora. Ni bila sicer nekaj posebno velikega, vendar je stavbinski delavec z družino dobil do din 500.—. Precej se je to poznalo, letošnjo zimo pa tega ni bilo in je zato marsikateri družina morala stradati.

Določba, da se brezposelna podpora za sezono omeji, je bila že v prejšnji uredbi. Vendar se je ta določba odpravila in se je podpora izplačevala sezonom kakor ostalim. Sezonski delavec je sicer dobil več kot so znašali njegovi prispevki, toda prejemal je samo delavski denar. Ker je brezposelno zavarovanje ustanova, katere namen je pomagati delavcu, pa nikakor ne sme biti za to uredbo izključen od podpore sezonski delavec.

V Srbiji vprašanje podpor za sezono baje ni tako pereče. To je odvisno pač od razmer v dotičnih krajih, vendar pa ni primerno in upravičeno isto za Slovenijo, ter se mora zato našim sezonom ta krivica popraviti. Sedanja uredba sezonske dejanske od podpore izključuje, kajti jasno je, da v poletju ne bo iskal podpore. Če pa kdaj z delom prestane itak tisti čas podpore dobiti ne more, ker uredba določa, da mora biti delavec ob dobnih opravilih prijavljen Borzi najmanj 4 tedne, predno dobi podporo.

Če bo sezonski delavec nekaj več na

podporah dobil, kot bo za Borzo prispevkov vplačal, to ne sme biti vzrok omejitve podpor. Vsekakor je to še veliko bolj pravično in socialno kot je to kar se sedaj prakticira. Zakonodajalec gotovo ni imel namena doseči, da najbolj revni del delavstva samo plačuje prispevke, ne more pa od te ustanove nič prejeti.

Sezonci, ki dejansko v glavnem pri nas obstojajo iz stavbincev, so bili do sedaj le v malem številu organizirani v ZZZ. Zadnji čas se pa to delavstvo kar v celih skupinah pridružuje ZZZ. Naloga Zveze združenih delavcev je zaradi tega da bo to vprašanje odločno prišla in ga rešila kot to zahteva pravica.

Z Osrednje uprave borz dela v Beogradu je bilo sicer objavljen, da se bo to vprašanje uredilo še v januarju. Vidimo, da s tem ni resno mislila. Resno misli samo sezonski delavec, ki je prispevke plačeval, a mu ni možno dobiti niti dinarja podpore in izgleda, da bo Borza dejansko letošnjo zimo za njega zmrznjena. Sezonci in njih lačne družine čakajo, ZZZ pa bo storila vse možne korake, da bi se podpora letos vsaj v marcu začela tudi za stavbince že izplačevati. Zastavila bo vse sile, da bo sezonski delavec prihodnjo zimo imel možnost prejemati podporo, ter bo izenačen z ostalim delavstvom, ne samo v plačevanju prispevkov, temveč tudi pri prejemanju podpor.

Rimske Toplice

V zadnji »Del. pravici« smo čitali, da od JSZ odpadajo samo suhe veje in ostalo je samo zdravo deblo. Kakor pa vidimo, tudi pri debilu ni nekaj v redu. Ali bo še poglano kakšno vejico? Mogoče, toda dvomimo, kajti, kakor se pri nas vidi, cepijo ovenele vejice k drevesu JSZ. Ali se ne bo vse skupaj posušilo?

Na zadnjem obnem zboru tukajšnje skupine JSZ je govoril tudi namestnik poslanca za Loški srez g. Deželak, ki je med drugim dejal, da mu je JSZ bližja nego ZZZD. JSZ čestitamo, da so si dobili človeka, ki jim je prišel kakor cepič k bolnemu drevesu brez vej, dvomimo pa, če bo kaj sadu. Radovedni smo, kaj je pritegnilo g. D. v krog slovenskih odpadnikov. Ali mu letijo skomine po izpraznjenih mestih centralnih tajnikov JSZ, ali pa mogoče misli, da se bo g. Maček milostno ozrl na samaritana in mu pripravil kakšen stolček, če pride kdaj do oblasti? Vprašanje pa je, če jih bo takrat g. Maček sploh rabil, ali pa jih ne bo švrknil z bičem — kot nepotrebne kužke... Kaj pa potem? Ali ne bo njih politična misija enkrat za vselej končana?

Remšnik

Prihodnjo nedeljo imamo sestanek v zadruhi mi, delavci! Mrzla sapa brije po Dravski dolini, no, je pač še zima, toda ta mrz se da še prenesti, a mrz revščine, zamerjenosti in neolike, ta je mnogo hujši od zime! Pridite, delavci, da se nekoliko ogrejemo za lastno organizacijo, za lastno izobrazbo in kulturo! Dvakrat je reven tisti, ki nima kruha in ne več skupnosti s svojim narodom v veri in govorici! Kaj so komunisti? Odpadniki od vere in narodnosti. Imamo prilike dovolj jih spoznati v Rusiji in Španiji. Kaj ima delavec od teh in takih nazorov? Samo pogubo in revščino! Ponavlja se zopet in zopet, da je mati, ki je največ za nas storila, zaničevana in zavržena. To je nekultura in propast! Ne zaničuj svoje matere, ne zaničuj svoje vere in narodnosti! To so vrednote, katerih ni nikdar mogoče nadomestiti, ne, ni mogoče za človeka, ki se zaveda pameti in odgovornosti do sebe in bližnjega! Oni govor o zasedanju bano-vinskega sveta si zopet in zopet prečitajte, ko govornik utemeljuje, da bodimo rajši kulturni in svobodni bajtarji, kakor rejeni hlapi tujeja gospodarstva in tuje kramarije! Na svidenje vsak s svojimi predlogi, pa tudi z dobrim namenom! Sestanek bo v nedeljo, dne 26. svečana ob 5. uri popoldne.

Dol pri Ljubljani

Delavci kemične tovarne »Jug« smo že pred daljšim časom sprožili misel, da se organiziramo pri Zvezi združenih delavcev. To smo sedaj izvršili. Na sestanku, ki smo ga imeli v Prosvetnem domu v Dolu, smo se porazgovorili, katera strokovna organizacija prihaja za nas v poštev. Jasno smo spoznali, da je le Zveza združenih delavcev tista delavska organizacija, za katero se naj odločimo. To pa zato, ker hočemo delovati roko v roki tudi z ostalimi katoliškimi organizacijami v naši fari.

Poleg tega vemo tudi to, da se bo ZZZD mogla najuspešnejše boriti za naše pravice in to zato, ker ZZZD proglašja, da je boj za pravice delavcev boj vsega slovenskega naroda, ker je boj za dosego delavskih pravic tako težak, da delavstvo ne sme v tem boju odklanjati pomoči ostalih delovnih stanov slovenskega naroda. Le v skupnem boju je zmaga gotova.

Delavstvo je prav v kemičnih podjetjih nužno potrebno izboljšanja svojega položaja. Ker je delo v kemičnem podjetju, posebno pri izdelovanju barve tako, da veliko bolj izžrepa zdravje kot delo na drugih podjetjih, mora biti prav s strokovnega stališča delavec v takem podjetju organiziran, da si pribori odgovarjajoče pogoje. Treba pa je delavske zavesti delavcem prav v takih podjetjih. To delavstvo zavest in strokovno izobrazbo si moramo sedaj, ko imamo organizacijo, tudi mi vsi, v tovarni zaposleni delavci, v polni meri priboriti in postati zavedni strokovničarji.

Vsem delavkam priporočamo

Izšla je tretja številka novega lista »Luč v temi«, glasilo mladih katoliških delavk. Urejuje ga dr. Pavel Simončič. Izhaja dvakrat v mesecu. Po svoji zunanji obliki je skromen, saj je tudi naročnina zanj 10.— Din na leto — res skromna, toda vsebinsko so tri številke zelo bogate in pisane z izredno toplim čutom za naša delavska dekleta in za njihovo resnično srečo. Našim delavkam, zlasti našim poštenim vrlim dekletom lista ne moremo zadosti toplo priporočiti. Lubezen do vsega lepega v srcu vernega dekleta najde v srcu svoj odmev in svojo čisto sliko. Delavska dekleta naročite »Luč v temi«!

Iz Murske Sobotne

Kakor smo že zadnjič poročali, je tudi oblast priznala veljavnost kolektivne pogodbe, sklenjene med ZZZD in podjetjem Šiftar, katere veljavnost se nam zdi, kaj je nagnilo podjetje Šiftar do tega, da je začelo izpodbijati veljavnost tiste pogodbe, katero je podjetnik g. Šiftar sam podpisal. Še bolj čudno se nam pa zdi to, da je g. Šiftar sedaj ko se mu ni posrečilo izpodbijati veljavnost pogodbe, začel to kolektivno pogodbo omalovaževati s tem, da krši vsak dan točko za točko sklenjene kolektivne pogodbe.

Na vse to sporočamo g. Šiftarju, da bo ZZZD vztrajala na svojem stališču in tudi v bodoče branila delavske interese, pa če se to g. Šiftarju dopade ali ne. Vsi odgovori, katere nam daje g. Šiftar na naše intervencije in vse prošnje s katerimi g. Šiftar vsak dan obkłada naše delavke so pa tako zastareli, da v današnji dobi niti ne pridejo v poštev. G. Šiftarju bi priporočali, da se zživi v dejstvo, da imajo tudi delavci pravico, da ščitijo svoje interese, ker jim to zakon omogoča.

V tovarni Cvetič se medtem izboljšuje položaj delavk od dneva v dan, čeprav v tej tovarni še ni naše organizacije. Pred kratkim je g. Cvetič zopet nekoliko zvišal plačo svojim delavkam in nekateri pravijo, da zato, ker se g. Cvetič baje boji organizacije.

Od g. Cvetiča samega pa smo sami slišali, da on sam želi, da se njegove delavke organizirajo v ZZZD. Iz teh izjav g. Cvetiča sklepamo, da je g. Cvetič povzela plače svojim delavkam iz pravega socialnega čuta in se zato delavkam ni treba bati pristopiti v organizacijo in upamo, da

ŠVRK RUBRIKA

STAVBINCI ZZZD — FAŠISTI ?

Pri gradnji šlajmarjevega doma zaposleni stavbinci so večinoma organizirani v ZZZD. Dne 20. t. m. so bili od agenta rdečih social-boljševikov napadeni in ozmerjani kot fašisti. Ta plačanec rdečih generalov se piše Jože Kopitar in hoče sedaj po Ljubljani terorizirati delavce po istem kopitu, kakor se je to naučil v kaznilnici v Sremski Mitrovici od boljševiških moskovskih emisarjev, kjer je tudi sam odigral svojo skromno obzornjo pri meru »Kurnikovo« vlogo po knjigi »V plamenih rdečega pekla«, ki je izšla v založbi Mohorjeve družbe in opisuje ljudi po kopitu Kopitarja.

Rdeči kaplarček se je silno razburil, ko je videl, da stavbinci nočejo nasediti na limanice njegovih kruhodajavcev. Dovolj imajo vseh rdečih laži o demokraciji, ki se v praksi na stavbah pokaže v popolnoma drugi luči. Če pride delavec na stavbo, se mora, če hoče ali noče, organizirati pri rdečih in mu kratko in malo povedo, da ako ne podpiše pristopne izjave, bo takoj odpuščen. Tako so prakticirali vsa leta, ob sobotah pa je moral delavec odšteti visoko članarino, samo zato, da ga rdeči priganjajo pustijo pri miru.

Ker so stavbinci sklenili, da se ne dajo od nikogar več terorizirati, se je boljševiški agent Kopitar kajpada razburil in označil za fašiste tiste, ki odklanjajo rdeči teror.

Jože Kopitar si naj zapomni: Če hoče po stavbah propagirati bolševizem, naj pobere šila in kopita in jo naj raje odrine v svojo objubljeno deželo, od koder je črpal svoje strokovno znanje, da je s tem lahko postal rdeči priganjač — in da bo ZZZD presekal vse niti Moskve.

RADI SPREJEMAJO

»Hrvatski radnički savez« je odklonil sodelovanje v vseh imenovanih upravah delavskih zavodov, ampak zahteva volitve. Socialdemokrati pa ponujena mesta radi sprejemajo. Tako poroča »Delavska pravica« št. 8.

Prosimo »Delavsko politiko«, naj svoja zaglavja o svobodnih sindikatih in o demokraciji tov. vest »Delavske pravice« ponatisne. Z njo bo več koristila resnici kakor pa z mnogim dolgovoznim besedičenjem.

SPREOBURNENJE JSZ

Kakor naši laži-nacionalisti in marksisti so se tudi naši beli socialisti v osebnih izjavah v svojem listu prezirljivo izražali o novi ureditvi človeške družbe na osnovi papeževih okrožnic in so nauk o tem imenovali »Ubogo stanovščino«.

Z Blumom pa se je tudi JSZ spreobrnila po smrti papeža Pija XI. Sedaj bo na brže »Delavska pravica« že v prvi prihodnji številki preklicala svoje napade na stanovska gibanja predvsem na našo ZZZD in zablodo, v kateri so imenovali papeževe okrožnice cunje popisanega papirja, predvsem javno obžalovali. Potem pa bo stalno stala v boju proti razrednemu sovraštvu in za stanovščino.

Seveda, če niso bile besede o papežu in okrožnicah zapisane le radi besedi in vi-deza.

bodo vse delavke v tovarni Cvetič v kratkem pristopile v organizacijo ZZZD.

Na pustno nedeljo je priredilo tukajšnje Prosvetno društvo in Prosvetnem domu dve igri združeni s pustno zabavo. Te prireditve so se udeležile delavke obeh naših tovarn. Delavci so prirediteljem te zabave zahvaljujemo, ker smo lahko skromno in dostojno proslavili pustno nedeljo.

Poljedelski delavci

Sezona našega poljedelskega delavstva se že pričenja. Vsak dan vidimo večje in večje množice delavcev postajati pred Borzo dela, kjer čakajo na zaposlitev v prihodnji sezoni. Tudi delodajalci prihajajo od raznih strani in sklepajo s palirji delovne pogodbe za prihodnjo sezono.

Te dneve so bili pri nas delegati Drž. dobra »Belje«, katera zaposluje največ naših sezonskih delavcev, radi sklepanja po-

PO ZEMELJSKI OBLI

JUGOSLAVIJA

V Ljubljano je prispel voditelj Sloven-cov, predsednik senata, g. dr. Anton Korošec, kjer je bil navdušeno sprejet. V ponedeljek ga je Ljubljana na mestnem magistratu počastila z izročitvijo diplome častnega meščanstva.

Po pozdravnem govoru župana dr. Adlešiča je vzel besedo dr. Korošec in v svojem govoru med drugim dejal: »Ljubim Ljubljano in jo bom ljubil do konca življenja.« Ljudstvo je priredilo našemu narodnemu voditelju burne manifestacije.

ROMUNIJA

V Bukarešti se je začela konferenca Balkanske zveze, ki se bo s tem še bolj utrdila. Njene smernice za bodočnost so: čim večja vzajemnost balkanskih držav, prijateljstvo z vsemi mejai, nedotakljivost meja in neodvisna politika v cilju splošnega miru.

ITALIJA

Novo vpoklicani italijanski rezervisti posebnih čet so bili prepeljani v Libijo, da je število italijanske vojske v Libiji naraslo od 35 na 100 tisoč mož. Italijanska vlada utemeljuje ta ukrep s tem, ker je tudi Francija povečala svoje garnizije v Tunisu. Kakor hitro bo Francija umaknila novo poslano četo iz Tunisa, bo zmanjšala tudi Italija svoje čete v Libiji na normalno višino.

ANGLIJA

Finančni minister Simon je v angleški zbornici izjavil, da bo londonska vlada na podlagi svojih pooblastil za organizacijo angleške obrambne moči razpisala posojilo v višini 800 milijonov funtov. Na podlagi tega posojila bo Anglija zgradila še dva drednota, da bo v gradnji 9 ladij-velikank. Anglija pa bo zgradila tudi celo vrsto novih manjših in pomožnih ladij.

MADŽARSKA

Ministrski predsednik Imredy je demisioniral in državni upravitelj Horthy je njegovo demisijo sprejel. Ministrski predsednik je moral odstopiti, ker so nastala v vladi zaradi agrarne reforme ter židovskega vprašanja velika nasprotja ter niso bili zadovoljni z Imredyem niti poslanci skrajne desnice niti oni na levi. Mandat za sestavo nove vlade je dobil grof Teleky. Imredy sam pravi, da je odstopil, ker so mu očitali židovsko pokolenje, dasi ni Žid. Grof Teleky je novo vlado tudi že sestavil.

ŠPANIJA

General Franco je objavil dekret, s katerim se uvaja v Kataloniji upravni režim

godbe za prihodnjo sezono. Pogajanja so se vršila z Zvezo poljedelskih delavcev, katera je stavila delegatom svoje pogoje. Ker delegati posestva »Belje« niso sprejeli pogojev ZPD so se pogajanja razbila. Upamo pa, da bo uprava drž. posestva »Belje« upoštevala pogoje ZPD in pristala na upravičene zahteve Zveze poljedelskih delavcev.

V inozemstvu grejo naši delavci samo še v Francijo s katero imamo sklenjeno delavsko konvencijo na več let (žalibog, da ta konvencija še danes ni ratificirana od francoskega parlamenta). V Franciji se zadnje čase položaj naših delavcev nekoliko izboljšuje. Veliko nam pomaga v tem pogledu naš izseljeniški duhovnik g. Campin.

Z Nemčijo še nimamo sklenjene pogodbe za prihodnjo sezono in so v tem pogledu vse časopisne vesti o neki veliki zaposlitvi naših delavcev v Nemčiji neresnične. Ko se bodo vršila tozadevna pogajanja med našo in nemško delegacijo, bomo o tem poročali na tem mestu.

nacionalistične Španije. Kot uradni jezik se sme v bodoče uporabljati samo španščina. Ker je Katalonija sedaj popolnoma v rokah nacionalistov, je odpravil general Franco veliko število čet na fronto pred Madridom, kjer bo kmalu začel z novo ofenzivo.

PALESTINA

Na palestinski konferenci predlagajo naslednji načrt za ureditev palestinskega vprašanja: Palestina se razdeli v arabsko in židovsko območje. Na židovskem ozemlju je naseljevanje Židov dovoljeno, ne pa na arabskem. Prodajanje arabskih zemljišč Židom je prepovedano. Naseljevanje Židov se omeji. Misel na neodvisno arabsko državo se opusti. Ustanovi se palestinski parlament, v katerem bodo imeli Arabci večino.

AMERIKA

Washingtonska vlada je izdala vnovič dovoljenje za dobavo 115 bombnikov Franciji ter povišala število letal, ki jih bodo dobavile ameriške tovarne Angliji, na 700. 200 teh letal je že prišlo v Anglijo.

DALJNI VZHOD

Japonska ekspedicija na Kitajskem je zadnje časa skoro popolnoma zastala, ker Japonci utrjujejo svoje postojanke v ozemlju, ki so ga zasedli in ki sega od Pekinga na severu do Kantona na jugu. Ker so Japonci zasedli južnokitajski otok Hainan, očitno z namenom, da preprečijo dovoz orožja in drugih potrebščin v Kitaj iz angleških in francoskih indskih kolonij, se je tudi nasprotstvo med Japonci, ki je zaveznic Nemčije in Italije, in zapadnimi demokracijami zelo poostriilo, vrh tega pa so Sovjeti začeli proti Japonski politično ofenzivo na severu, tako da se je politično podnebje po vsem svetu zelo zatemnilo.

Sestanki in zborovanja

V NEDELJO DNE 26. II. 1939.

HOČE: sestanek članstva ob 8. uri popoldne v Društvenem domu.

ŽREČE: članski sestanek ob 2. uri popoldne.

TOPOLŠČICA: občni zbor ob 10. uri popoldne.

REMŠNIK: članski sestanek ob 5. uri popoldne v Zadrugi.

V TOREK DNE 28. II. 1939.

CELJE: sestanek obeh skupin ob 6. uri zvečer v Domu. Predavanje g. prof. dr. R. Hanželiča.

Največji slovenski pupilarnovarni zavod

**Mestna hranilnica
Ljubljanska**

Stanje vlog preko Din 420.000.000.—
Lastne rezerve nad Din 26.000.000.—
Dovoljuje posojila proti vknjižbi.

Za vse obveze hranilnice jamči

Mestna občina Ljubljanska